

به نام حق

بروشور گیاهان دارویی ۱۴ زرشک

تهیه و تنظیم: واحد باغبانی مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان شهرضا

خانواده: Berberidaceae نام علمی: Barberis

زرشک درختچه‌ای تیغ دار به طول ۱ تا ۵ متر است. چوب آن به رنگ قرمز، قهوه‌ای یا زرد است. برگ‌های آن بیضی شکل بادندانه‌های اره‌ای و میوه اش قرمز رنگ بیضوی شکل و ترش مزه است.

رشد رویشی گیاه زرشک در دمای ۱۸-۱۵ درجه سانتیگراد بوده و در مناطق مختلف معمولاً در ماه‌های فروردین و اردیبهشت آغاز می شود. گلدهی زرشک در گرمای حدود ۱۹-۲۳ درجه سانتیگراد نیز میوه آن ظاهر می شود. در حرارت‌های حدود ۱۱-۷ درجه سانتیگراد دوره زندگی نهفته یا خواب گیاه آغاز می گردد. این گیاه نسبت به زمستان‌های طولانی مقاوم بوده و تا فرا رسیدن گرمای حدود پانزده درجه سانتیگراد در زندگی نهفته به سر می برد.

گیاه زرشک نسبت به سرما مقاوم بوده اما نسبت به گرمای شدید تابستان حساس می باشد و در دماهای بالا شدت تنفس افزایش یافته و شدت فتوسنتز کاهش پیدا می کند.

زرشک به آب کم نیاز دارد و مناسبترین وضعیت رشد و نمو زرشک در خاکهای آهکی با بافت لومی، لومی - شنی و یا حتی شنی - لومی مشاهده شده است. این گیاه می تواند خاکی با PH حدود ۹ را تحمل کند. زرشک در خاکهای آهکی سبک به خوبی رشد میکند و تا حدودی نسبت به شوری آب و خاک سازگار است، و شوری خاک را نیز تا EC حدود ۵,۵ میلی موز تحمل می کند. گیاه زرشک در خاکهای غنی از مواد غذایی مورد نیاز، رشد بهتر و محصول دهی بیشتری دارد، اما نسبت به فقر غذایی خاک نیز تا حد نسبتاً زیادی مقاوم است.

-کاشت: این گیاه معمولاً به وسیله پاجوش تکثیر می شود ، پاجوش های ۲ تا ۳ ساله که دارای ریشه کافی بوده و در حدود ۶۰ سانتی متر طول دارند استفاده می شوند و بهترین زمان جداسازی آنها از گیاه اواخر آبان و اوایل آذر می باشد.

-برداشت: بهترین زمان برای برداشت محصول زرشک از اول مهر تا پایان آبان است.

۲روش برای برداشت زرشک متداول است: در یک روش که با زدن چوب به درخت، زرشک از شاخه ها جدا می شود و این روزها کاربرد زیادی ندارد اما در روش جدید همزمان با هرس، برداشت هم انجام می شود که در این مورد باید گفت به دلیل این که با انجام هرس از رشد رویشی شاخه ها جلوگیری می شود توان و انرژی بیشتری از درخت صرف تولید میوه با کیفیت بهتر خواهد شد بنابراین این روش مورد قبول است.

منطقه جنوب خراسان که آب و هوای نیمه بیابانی دارد، با توجه به شرایط اقلیمی منطقه جنوب خراسان مانند: کم آبی، کمبود بارندگی و گرما و شوری آب، زرشک به عنوان یک محصول اقتصادی مهم جایگاه ویژه ای را به خود اختصاص داده است. گیاه زرشک نسبت به سرما مقاوم بوده اما نسبت به گرمای شدید تابستان حساس می باشد و در دماهای بالا شدت تنفس افزایش یافته و شدت فتوسنتز کاهش پیدا می کند.

-موارد مصرف و خواص درمانی:

بایستی براساس توصیه پزشکان طب سنتی استفاده شود

قابض است

تقویت کننده قلب و کبد است

خونریزی را برطرف می کند

برای برطرف کردن بیماریهای کبدی مفید است

صفر بر است

دم کرده زرشک را برای برطرف کردن ناراحتی های دهان غرغره کنید.

خواص ریشه و پوست ساقه

۱- صفر بر و مسهل است

۲- کبد را پاک و تقویت می کند

۳- اعمال دستگاه گوارش را منظم می کند

۴- سوء هاضمه را از بین می برد

۵- بی اشتهاپی را برطرف می کند

۶- برای رفع یبوست مفید است

۷- در درمان یرقان و زردی موثر است

۸- نقرس و رماتیسم را برطرف می کند